

DÖNEM SONU MUHASEBE İŞLEMLERİ

500 Sermaye Hesabı: İşletme sahip ya da sahiplerinin işletmeye sermaye olarak koydukları değerlerin takip edildiği hesaptır. Şahıs işletmelerinde sermaye olarak işletmeye konulan ekonomik değerlerin aktife kaydedilmesi ile sermaye hesabı açılmış olur.

501 Ödenmemiş Sermaye Hesabı: İşletme sahip ya da sahiplerinin işletmeye koymayı taahhüt ettikleri sermayenin takip edildiği hesap olup hesabın kalanı işletme sahip ya da sahiplerinin taahhüt ettikleri sermayenin henüz ödenmemiş kısmını gösterir. Ödenmemiş sermaye, bilançonun pasifinde öz kaynakları azaltıcı bir kalem olarak sermayeden indirim biçiminde gösterilir

Enflasyon düzeltmesinin yapılabilmesi için; fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dâhil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması gerekmektedir. Enflasyon düzeltmesi uygulaması, her iki şartın birlikte gerçekleşmesi hâlinde uygulanabilecektir. 2004 yılından beri belirlenen kriterler gerçekleşmediğinden enflasyon düzeltmesi uygulanmamıştır.

540 Yasal Yedekler: Yasal yedekler, I. tertip yedek akçe ve II. tertip yedek akçe olmak üzere ikiye ayrılır.

I. tertip yedek akçe, sermaye şirketlerinin her yıl elde ettikleri kârlarının %5'ini şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar ayırdıkları yedek akçedir.

II. tertip yedek akçe ise ortaklara ve kârdan pay alan diğer kişilere dağıtılmasına karar verilen kârın %10'u olarak ayrılması gereken yedek akçedir. I. tertip yedek akçe ve II. tertip yedek akçe 540 Yasal Yedekler hesabında izlenir.

541 Statü Yedekleri: Şirket ana sözleşme hükümlerine göre ayrılacak yedek akçeler *ihtiyari yedek akçe* ya da *statü yedekleri* olarak adlandırılır ve 541 Statü Yedekleri hesabında takip edilir.

79 Gider Çeşitleri;

790 İlk madde ve malzeme giderleri:

791 İşçi ücret ve giderleri:

792 Memur ücret ve giderleri:

793 Dışardan sağlanan fayda ve hizmetler

794 Çeşitli giderler:

795 Vergi, resim ve harçlar:

796 Amortismanlar ve tükenme payları:

797 Finansman giderleri:

798 Gider çeşitlerini yansıtırma

799 Üretim maliyeti

Genel üretim giderleri: Direkt maliyetlerin dışında üretim için katılan bütün giderlerden oluşmaktadır. Ortak gider niteliğindedir. Üretilen ürünlerle doğrudan bağlantı kurulamaz veya miktar ya da parasal tutarının hesaplanması zor olan giderlerdir. Endirekt giderler olarak da bilinmektedir. Genel üretim giderleri, önce gider yerlerine (I. Dağıtım) birtakım ölçütler vasıtasıyla dağıtılır.

Direkt ilk madde, Direkt işçilik ve Genel üretim giderleri üretim maliyetini oluşturur. Her üç maliyet unsurunun toplamı ile belirlenen maliyete **Tam maliyet** denir.

Direkt ilk madde ve Direkt işçilik maliyetleri toplamına **Direkt maliyet** denir.

Direkt ilk madde, Direkt işçilik ile Genel üretim giderlerinin değişken kısmı toplamından oluşan maliyete, **Değişken maliyet** denir.

Normal maliyet ise, Direkt ilk madde ve malzeme giderleri, Direkt işçilik giderleri, Değişken genel üretim giderleri ile Normal kapasiteye ilişkin Sabit genel üretim giderlerinden oluşur.

Damga Vergisi Beyannamesi: Damga vergisi, ilgili yasada belirtilen işlemlerden dolayı oluşan bir vergi türüdür. İmzalanan kontratlar için damga vergisi beyannamesini taraflardan biri beyan eder. O ayın damga vergisi beyannamesi, *takip eden ayın 23. günü akşamına kadar beyan edilerek 26. günü saat 24:00'e kadar ödenir.*

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar ve Altın Sorular'dan hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak hazırlanmıştır.

www.akademiaof.com

Katma Değer Vergisi (KDV) Beyannamesi: KDV yasası gereği şahıs işletmeleri ve şirketler KDV Beyannamesi her ay vergi dairesine göndermek zorundadır. KDV, fatura üzerinde gösterilmesi gereken bir tüketim vergisi olup, işlem üzerinden hesaplanır. O ay içinde ödenen KDV tutarı, müşterilerden alınan KDV tutarından fazla olursa, bu kez devreden KDV kullanılarak gelecekte indirim yapmak üzere bu KDV alacağı, sonraki aya devreder. O ayın KDV beyannamesi *izleyen ayın 24. günü akşamına kadar beyan edilip 26. günü saat 24:00'e kadar ödenmelidir*

Geçici Vergi Beyannamesi: Geçici vergi beyannamesi ile üç aylık dilim içinde elde edilen kazançta ait beyan edilen kâr nedeniyle gelir vergisi ödenmesidir. Üç aylık dönemler ile ödenen vergiler, yıllık gelir veya kurumlar vergisi ödeneceği zaman indirilir kalan tutar ödenir. İşletmeler, her üç ayda mali kâr/zararını gösteren mali tablolarını, geçici vergi beyannamesi ile üçer aylık dönemler hâlinde beyan ederler. *Gelir vergisinin geçici vergi oranı %15 olup, kurumlar vergisinin geçici vergi oranı da %22'dir. Geçici vergi ödemeleri, üç aylık dilimi izleyen ikinci ayın 14. günü saat 24:00'e kadar beyan edilir ve 17. günü saat 24:00'e kadar ödenmesi gerekir*

Katma Değer Vergisi İstisnaları:

- İhracat istisnası,
- Araçlar ve petrol aramalarında istisna,
- Taşımacılık istisnası,
- Diplomatik istisnalar,
- İthalat istisnası,
- Sosyal ve askeri amaçlı istisnalarla diğer istisnalar.

KDV'de Diplomatik İstisna:

- Yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerine KDV istisnası vardır.
- Konsolosluklara KDV istisnası vardır.
- Bunların diplomatik haklara sahip mensuplarına yapılan teslim ve hizmetlerde KDV istisnası vardır.
- Vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlara KDV istisnası vardır.
- Uluslararası kuruluşların mensuplarına yapılan teslim ve hizmetlerde KDV istisnası vardır.

İndirilecek Katma Değer Vergisi: Yükümlüler, yapılan satışlarda aldıkları hesaplanan KDV'yi, yaptıkları alımlarda ödedikleri KDV ile karşılaştırarak, ödediklerini indirirler.

- Düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde gösterilen KDV'ler,
- İthal olunan mal ve hizmetlere ödenen KDV'ler,
- Götürü veya telafi edici usulden, gerçek usule geçenlerin dönem başındaki mallarına ilişkin fatura ve belgelerde gösterilen KDV'ler indirilecektir.

İndirilemeyecek Katma Değer Vergisi:

- Vergiden muaf tutulmuş, vergiye tabi olmayan kimi malların alımında alış belgelerinde gösterilen KDV,
- Vergiden muaf tutulmuş mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan KDV
- Zayi olan mallara ilişkin KDV,
- GVK ve KVK'ya göre gider kabul edilmeyen ödemelere ilişkin KDV,
- Faaliyetleri binek otomobil kiralınması olmayan işletmelerin binek otomobili nedeniyle ödedikleri KDV

Bilanço bir işletmenin belli bir tarihindeki işletmesinde var olan varlıkları ile bunların elde edildiği kaynakları gösteren özet bir tablodur. **Bilanço (finansal durum tablosu)** bir işletmede belli bir tarihte var olan varlıkları ile bu varlıkların elde edildiği kaynakları gösteren özet bir tablodur. Bir bilanço, esas olarak varlıklar ve kaynaklar olmak üzere iki taraftan meydana gelir. Bilançoda görülen her varlığın muhakkak pasifte bir kaynağı vardır. Varlıkların toplamı ile kaynakların toplamı muhakkak eşit olmalıdır. Bu iki tarafın eşit olmasına bilanço temel denkliği denir.

Bilançoda yer alan her varlığın muhakkak bir kaynağı olması gerekir. Varlık toplamı ile kaynak toplamı muhakkak birbirine eşit olmalıdır. Bu eşitliğe, bilanço temel denkliği denir. Bu bilanço temel denkliği nedeniyle, işletmenin varlıkları toplamı ile kaynakları toplamı muhakkak birbirine eşit olmalıdır.

Bilançonun temel denkliği:

$$\text{VARLIKLAR} = \text{KAYNAKLAR AKTİF} = \text{PASİF}$$

Dönen Varlıklar + Duran Varlıklar = Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar + Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar + Öz kaynaklar

Varlıklar = Borçlar + Sermaye; eşitliğinden hareketle,

Sermaye = Varlıklar - (Kısa Vadeli Yabancı Kay. + Uzun Vadeli Yabancı Kay.)

Karşılaştırmalı bilanço: Bir bilançonun dönemsel olarak karşılaştırılmasına fırsat verecek şekilde hazırlanmasıdır

Analitik bilanço: Hesap tutarları yanında hesap tutarlarının yüzde oranlarının görülebildiği bilançodur.

Hesap tipi bilanço: İki taraflı (T) hesabı şeklinde olup, bir tarafına aktifler, diğer tarafına pasifler yazılarak hazırlanan bilanço şeklindedir.

Rapor tipi bilanço: Önce aktif hesapların sonra pasif hesapların alt alta gelecek şekilde yazılmasıdır.

Ticari bilanço; TTK'ye göre çıkarılan bilançodur. Tekdüzen hesap planına göre önce bu hazırlanır.

Mali bilanço; VUK ve Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre kanunen kabul edilmeyen giderlerin ilave edildiği ve vergiden muaf gelirlerin düşülerek hesaplamanın yeniden yapılarak vergi açısından doğru dönem kâr/zararının belirlendiği bilanço şeklindedir.

Dönem başı bilançosu; Her hesap döneminin başında 01 Ocakta düzenlenen bilançodur. Yeni kurulan işletmelerde kuruluş bilançosu, dönem başı bilançosu sayılır.

Dönem sonu bilançosu; Her hesap döneminin sonunda 30 Aralıkta düzenlenen bilançodur. Dönem sonunun diğer adı, kapanış bilançosudur.

Ara bilançosu; hesap dönemi içinde çeşitli sebeplerle değişik tarihlerde (3 aylık, 6 aylık) çıkarılan bilançodur.

Birleşme bilançosu; en az iki işletmenin yeni bir işletme kurmak amacı ile birleşmeleri nedeniyle çıkarılan bilançodur. **Devir bilançosu;** A işletmesinin B işletmesine katılmak istemesi durumunda, A işletmesinin o andaki varlıklarının ve kaynaklarının gösterilmesi amacıyla düzenlenen bilançodur.

Tasfiye bilançosu; işletmenin ana sözleşmesinde belirtilen tasfiye sebeplerinden en az birisinin gerçekleşmesi halinde tasfiye edilecek işletmenin o andaki varlık ve kaynak durumunu gösteren bilançodur. Tasfiye bilançosu, tasfiyeye başlama ve tasfiye sonu olmak üzere iki türlü tasfiye bilançosu hazırlanır.

Ayrılma bilançosu; Ortaklardan birinin, bir kaçının şirket ortaklığından ayrılmak istemesi durumunda, ayrılmak isteyen ortağın haklarının belirlenebilmesi için düzenlenen bilançodur

Sağlamlaştırılmış bilanço; önceki dönemi zararlar kapatan firmanın bilanço görünümünü düzeltmek ve üçüncü kişilerin işletmeye olan güvenlerini sağlamlaştırması için varlıklarını yeniden değerlemek, zararını yedek akçelerden düşmek ve sermayesini azaltmak gibi görünüm düzeltici işlemlerden sonra düzenlenir.

Konsolide bilanço; Bir şirket grubunda yer alan bilançolarının, birleştirilerek, merkez için düzenlenen bilançodur. Şube bilançosu; her şubenin kendisi için düzenlediği bilançodur.

Proforma bilanço; gelecek yıl satış artışı olacağı tahmine dayalı olarak bilanço rakamlarının da değişim göstereceği ve bu değişimin ne kadar kaynak ihtiyacına neden olacağının belirlenmesi amacıyla hesaplanan ve düzenlenen bilançodur.

Gerçek Bilanço; Defter-i Kebir kayıtları kalanının kesin mizana oradan da bilançoya aktararak hazırlanan bilançodur. İşletme bilançosu: Bir tek işletmenin belirli bir tarihte hazırladığı bilançodur.

Konsolide bilanço: Bir şirket grubunda, yer alan tüm işletmelerin hazırladığı bilançolarının birleştirilmiş hâlidir.

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar ve Altın Sorular'dan hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak hazırlanmıştır.

www.akademiaof.com